

# รายงาน การเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์

## WEEKLY EPIDEMIOLOGICAL SURVEILLANCE REPORT

ปีที่ ๒๗ ฉบับที่ ๓๖ : ๖ กันยายน ๒๕๓๕ VOLUME 27 : NUMBER 36 : SEPTEMBER 6, 1996 ISSN 0125-7447

### สารบัญ CONTENTS

การศึกษาความรู้และพฤติกรรมการดูแลตนเอง  
ของผู้ติดเชื้อเอดส์ใน โรงพยาบาลลำปาง

469

### การศึกษาความรู้และพฤติกรรมการดูแลตนเอง ของผู้ติดเชื้อเอดส์ใน โรงพยาบาลลำปาง

#### Knowledge and Self health care in Behavior Patients at Lampang Hospital

อัมพัน เชื้อชาญ\*

Umpan Cheochan

#### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารายละเอียดของผู้ติดเชื้อเอดส์ และศึกษาความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ของผู้ติดเชื้อกับพฤติกรรมการดูแลตนเอง โดยศึกษาระหว่างเดือนมิถุนายน 2538 - เดือนกรกฎาคม 2538 เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้านี้ คือ ผู้ป่วยเอดส์ที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลลำปาง จำนวน 150 คน ผลการศึกษาพบว่า มีผู้ป่วยเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง อายุอยู่ในช่วง 26 - 35 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 47.33 รองลงมาอายุ 15 - 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.00 สถานภาพสมรส มีสถานภาพสมรส หม้าย มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 34.67 รองลงมาเป็นโสดคิดเป็นร้อยละ 27.33

การสำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษามากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 54.67 และรองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนปลายคิดเป็นร้อยละ 16.67 มีการติดเชื้อฉวยโอกาสคือติดเชื้อ CRYPTOCOCCAL MENINGITIS มากที่สุดร้อยละ 33.33 รองลงมาคือเชื้อ TB คิดเป็นร้อยละ 26.67 ยังพบว่าผู้ป่วยเคยได้รับข้อมูลเกี่ยวกับโรคเอดส์มากที่สุดและเป็นผู้ป่วยประเภทที่ไม่รับประทานยาให้ครบตามที่แพทย์ได้กำหนดให้

\*ป พยาบาล หอผู้ป่วยติดเชื้อ

กลุ่มการพยาบาลโรงพยาบาลลำปาง

แหล่งข้อมูลที่ได้รับมากที่สุด คือ โทรทัศน์ วิทยุคิดเป็นร้อยละ 28.00 รองลงมา แพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขคิดเป็นร้อยละ 24.67 มีคะแนนเกี่ยวกับโรคเอดส์อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยคะแนนเฉลี่ยเรื่องความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์เท่ากับร้อยละ 17.80 และมีคะแนนในเรื่องพฤติกรรม การดูแลตนเองในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 8.93

พบว่า ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ของผู้ติดเชื้อเอดส์และพฤติกรรม การดูแลตนเองมีความสัมพันธ์กัน ในทางบวก

#### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรคเอดส์เป็นโรคติดต่ออันตรายและมีความรุนแรงมาก ซึ่งก่อให้เกิดความหวาดกลัวแก่ประชากรทั่วโลก ปัจจุบันยังไม่มีวัคซีนและยารักษาที่ได้ผล ผู้ป่วยจะเสียชีวิตในที่สุด อุบัติการณ์ของการเกิดโรคเอดส์นับวันจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ กองระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข ได้รายงานสถานการณ์โรคเอดส์ในปี 2535 พบว่า มีผู้ป่วยมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น จนถึงปัจจุบันพบว่า มีผู้ติดเชื้อเอดส์ถึง 15,798 ราย และป่วยเป็นโรคเอดส์เพิ่มขึ้น 37,598 ราย รายงานวันที่ 30 เมษายน 2539 ในจังหวัดลำปางผู้ป่วยเอดส์มีจำนวนทั้งหมด 2,138 รายป่วยเป็นโรคเอดส์เพิ่มขึ้น 593 ราย รายงานจากงานควบคุมโรคเอดส์และกามโรค สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดลำปาง 25 กรกฎาคม 2539

ส่วนในโรงพยาบาลลำปางที่หอผู้ป่วยติดเชื้อเอดส์โดยเฉพาะสถานการณ์โรคเอดส์ในเดือนตุลาคมถึงเดือนกันยายน 2538 พบว่า มีผู้ติดเชื้อเอดส์ 1,284 ราย ผู้ป่วยเอดส์เพิ่มขึ้น 822 ราย และปี 2539 ตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนกรกฎาคม พบว่า ผู้ติดเชื้อเอดส์มี 850 ราย และผู้ป่วยเอดส์เพิ่มขึ้น 157 ราย

จากสถิติดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า จำนวนผู้ติดเชื้อเอดส์ในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วแม้ว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้รณรงค์เกี่ยวกับวิธีการป้องกันโรคเอดส์อย่างจริงจัง แต่การแพร่ระบาดของโรคเป็นไปอย่างรวดเร็วซึ่งผู้ติดเชื้อเหล่านี้มักมีภูมิคุ้มกันโรคต่ำเจ็บป่วยง่าย ในระยะต่อมาก็มีการเจ็บป่วยด้วยโรคติดเชื้อฉวยโอกาสจะต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ซึ่งปัจจุบันมีการเข้ารับการรักษาเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เมื่อจำนวนผู้ป่วยเพิ่มมากขึ้นโรงพยาบาลจะรับดูแลผู้ป่วยเหล่านี้ได้ไม่เพียงพอ ผู้ป่วยเอดส์ก็ได้รับความทุกข์ทรมานทั้งทางร่างกายและจิตใจจากการเจ็บป่วย จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งสำหรับการดูแลตนเองของผู้ป่วยในเรื่องสุขภาพร่างกาย จิตใจ ตลอดจนสามารถป้องกันการรับเชื้อเพิ่มและการแพร่เชื้อไปสู่ผู้อื่น ได้ถูกต้อง

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความรู้เรื่องโรคเอดส์และพฤติกรรม การดูแลตนเองของผู้ติดเชื้อเอดส์ในหอผู้ป่วยติดเชื้อเอดส์โรงพยาบาลลำปาง เพื่อเป็นแนวทางให้ความรู้และพัฒนาคุณภาพการดูแลตนเองของผู้ติดเชื้อเอดส์และป้องกันการแพร่เชื้อไปสู่ผู้อื่น

#### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาเรื่องความรู้เรื่องโรคเอดส์ของผู้ป่วยติดเชื้อเอดส์ที่เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยติดเชื้อโรงพยาบาลลำปาง
2. ศึกษาพฤติกรรม การดูแลตนเองของผู้ติดเชื้อเอดส์

### สมมติฐานการวิจัย

1. ความรู้เรื่องโรคเอดส์ของผู้ติดเชื้อ HIV ในโรงพยาบาลลำปางอยู่ในระดับดี
2. พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ติดเชื้อเอดส์ในโรงพยาบาลลำปางอยู่ในระดับดี

### วิธีการดำเนินการวิจัย

#### ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยติดเชื้อโรงพยาบาลลำปาง ในช่วงเดือนมิถุนายน 2538 ถึงเดือนสิงหาคม 2538

#### กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้จากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากประชากรมีลักษณะตามที่กำหนดไว้ คือ เป็นผู้ติดเชื้อเอดส์ที่ยังรู้สึกตัวดี รับผิดชอบต่อสถานะแวดล้อมได้ดีพูดและเข้าใจภาษาไทยได้ จำนวน 150 ราย

#### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ป่วย
2. ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์
3. ข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลตนเองของผู้ป่วยติดเชื้อเอดส์

#### วิธีการรวบรวมข้อมูล

การศึกษาข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลโดยมีพยาบาลประจำหอผู้ป่วยติดเชื้อ ช่วยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย รายละเอียด ในการรวบรวมข้อมูลต่อผู้ช่วย ดำเนินการเพื่อขอความช่วยเหลือในการรวบรวมข้อมูล
2. สํารวจผู้ป่วยที่ต้องการเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง คือ มีลักษณะครบตามเกณฑ์ที่กำหนด
3. ผู้วิจัยและผู้ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการดังนี้
  - 3.1 พบผู้ป่วยอธิบายวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมขอความร่วมมือในการทำวิจัย
  - 3.2 รวบรวมข้อมูลตามแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและหาค่าความเชื่อมั่นได้ เท่ากับ 0.89
4. นำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ด้วยวิธีการสร้างสถิติ

#### การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนำมาแจกแจงความถี่และคำนวณหาค่าร้อยละ
2. แจกแจงความถี่และอัตราร้อยละ รายข้อของแบบสอบถามความรู้เรื่องโรคเอดส์
3. คำนวณหาค่าเฉลี่ยของคะแนนรายข้อของแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยติดเชื้อเอดส์
4. คำนวณหาค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์
5. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องโรคเอดส์และพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ติดเชื้อเอดส์ โดยหาค่าเฉลี่ยร้อยละ

ตาราง จำนวนร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลตนเอง

| ลำดับ | ข้อมูล                                                                                                            | จำนวน* | ร้อยละ |
|-------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|--------|
| 1     | ท่านได้กินอาหารที่ปนประ โยชน์และตรงตามเวลา                                                                        | 120    | 80.00  |
| 2     | ท่านได้ออกกำลังกายให้พอเหมาะกับสภาพของร่างกายท่าน                                                                 | 116    | 77.33  |
| 3     | ท่านได้นอนหลับอย่างเพียงพอ อย่างน้อย 6 - 8 ชั่วโมง                                                                | 108    | 72.00  |
| 4     | ท่านได้งดดื่มสุรา สูบบุหรี่ และสิ่งเสพติดทุกชนิด                                                                  | 110    | 73.33  |
| 5     | ท่านได้ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์เพื่อป้องกันการรับเชื้อเพื่อให้กับตัวเองและไม่แพร่เชื้อไปสู่ผู้อื่น | 115    | 76.67  |
| 6     | ท่านได้พยายามรักษาความสะอาดของร่างกายอย่างสม่ำเสมอ                                                                | 130    | 86.67  |
| 7     | เมื่อท่านมีอาการเจ็บป่วยต้องรีบพบแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข                                                    | 128    | 85.34  |
| 8     | ท่านได้ยึดศาสนาหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นที่พึ่งทางใจ                                                               | 102    | 68.00  |
| 9     | ท่านได้พบแพทย์หรือผู้ให้คำปรึกษาจากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน เป็นระยะ ๆ เพื่อสร้างกำลังใจให้เกิดขึ้นแก่ตนเอง        | 140    | 93.33  |

\* เป็นจำนวนที่ผู้ปวยตอบคำถามว่าใช่

ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการดูแลตนเอง  $\bar{X} = 8.93$

จากตารางพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการดูแลตนเองมากที่สุดในเรื่องการได้พบแพทย์หรือผู้ให้คำปรึกษาเป็นระยะ ๆ เพื่อสร้างกำลังใจให้เกิดขึ้นแก่ตัวเองมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 93.33 รองลงมาเมื่อมีอาการเจ็บป่วยต้องรีบพบแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขร้อยละ 85.34

ตาราง แสดงจำนวนร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อคำถามความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์

| ลำดับ | ข้อมูล                                                                                                                                                    | จำนวน* | ร้อยละ |
|-------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|--------|
| 1     | โรคเอดส์เป็นกลุ่มอาการที่ทำให้ระบบภูมิคุ้มกันของร่างกายบกพร่องและเกิดอาการติดเชื้อฉวยโอกาสเป็นไข้ ปวดบวม ท้องเดิน ภูสวัส และมีเชื้อราขึ้นในช่องปากได้ง่าย | 120    | 80.00  |
| 2     | สาเหตุของโรคเอดส์เกิดจากเชื้อไวรัสที่ชื่อว่า HIV                                                                                                          | 131    | 87.33  |
| 3     | เชื้อไวรัสเอดส์สามารถผ่านจากแม่ไปสู่ลูกขณะที่ตั้งครรภ์และขณะที่คลอดได้                                                                                    | 104    | 69.33  |

( อ่านต่อหน้า 479 )

การศึกษาความรู้และพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ติดเชื้อเอดส์ใน โรงพยาบาลลำปาง  
(ต่อจากหน้า 472)

| ลำดับ | ข้อมูล                                                                                                                        | จำนวน* | ร้อยละ |
|-------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|--------|
| 4     | การแพร่เชื้อโรคเอดส์ได้โดยทางบาดแผล<br>การได้รับเลือดและการมีเพศสัมพันธ์กับผู้ที่มีเชื้อเอดส์<br>โดยไม่ได้สวมถุงยางอนามัย     | 123    | 82.00  |
| 5     | การเที่ยวโสเภณี หรือการเปลี่ยนคู่นอนบ่อย ๆ<br>ทำให้มีโอกาสติดเชื้อเอดส์ได้ง่ายๆ                                               | 117    | 78.00  |
| 6     | การเปลี่ยนคู่นอนบ่อย ๆ<br>หรือการเที่ยวโสเภณีโดยไม่สวมถุงยางอนามัย<br>ทำให้มีโอกาสรับเชื้อเพิ่มในผู้ที่ผลเลือดบวก HIV         | 83     | 55.33  |
| 7     | โรคเอดส์ไม่สามารถติดต่อได้โดยการมีเพศสัมพันธ์<br>ระหว่างผู้ชายกับผู้ชาย                                                       | 138    | 92.00  |
| 8     | เชื้อไวรัสเอดส์สามารถตรวจพบได้ในเลือด                                                                                         | 135    | 90.00  |
| 9     | คนที่มีร่างกายแข็งแรงดีไม่มีอาการเจ็บป่วย<br>แต่ตรวจเลือดพบว่าเชื้อไวรัสเอดส์และสามารถแพร่<br>เชื้อไวรัสเอดส์นี้ให้ผู้อื่นได้ | 141    | 94.00  |
| 10    | ปัจจุบันมียารักษาโรคเอดส์ให้หายขาดได้                                                                                         | 0      | 0      |
| 11    | ผู้ติดเชื้อไวรัสเอดส์ควรได้รับประทานอาหารที่มีคุณค่า<br>เช่น พวกเนื้อสัตว์ นม ไข่ ผักสดและ ผลไม้                              | 142    | 94.67  |
| 12    | การสวมถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีการร่วมเพศเป็นการ<br>ป้องกันและแพร่เชื้อเอดส์ได้                                               | 135    | 90.00  |
| 13    | การสวมถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีการร่วมเพศช่วยลด<br>โอกาสติดเชื้อไวรัสเพิ่มขึ้นอีกได้                                          | 142    | 94.67  |
| 14    | ผู้ติดเชื้อไวรัสเอดส์ควรมีการออกกำลังกายสม่ำเสมอ<br>และงดของมีเมาและสิ่งเสพติดที่บั่นทอนสุขภาพ                                | 140    | 93.33  |
| 15    | คนที่ติดเชื้อเอดส์ทุกคนจะมีอาการผิดปกติให้สังเกตได้                                                                           | 9      | 6.00   |
| 16    | โรคเอดส์สามารถติดต่อกันได้โดยการมีเพศสัมพันธ์<br>ไม่ว่าระหว่างหญิงกับชาย หรือชายกับชาย                                        | 108    | 72.00  |
| 17    | การร่วมเพศกับหญิงบริการทำให้ติดเชื้อเอดส์ได้                                                                                  | 141    | 94.00  |
| 18    | ถ้าท่านสัมผัสกับผิวหนังผู้มีเชื้อเอดส์<br>ท่านก็สามารถรับเชื้อเอดส์ได้                                                        | 15     | 10.00  |
| 19    | การรับเลือดที่ติดเชื้อเอดส์ ทำให้คนนั้นติดเชื้อเอดส์ได้                                                                       | 140    | 93.33  |

| ลำดับ | ข้อมูล                                                                        | จำนวน* | ร้อยละ |
|-------|-------------------------------------------------------------------------------|--------|--------|
| 20    | ถ้าท่านไปปรึกษาโลหิตท่านอาจได้รับเชื้อเอดส์จากการบริจคนั้นได้                 | 27     | 18.00  |
| 21    | การใช้เข็มฉีดยาร่วมกับผู้ที่มีเชื้อเอดส์อาจทำให้ติดเชื้อเอดส์ได้              | 140    | 93.33  |
| 22    | หญิงตั้งครรภ์ที่มีเชื้อเอดส์สามารถถ่ายทอดเชื้อเอดส์แก่ลูกในครรภ์ได้           | 138    | 92.00  |
| 23    | หญิงสามารถแพร่เชื้อเอดส์ได้                                                   | 140    | 93.33  |
| 24    | ขณะนี้วัคซีนที่สามารถฉีดป้องกันเอดส์ได้แล้ว                                   | 8      | 5.33   |
| 25    | การรับประทานอาหารหรือดื่มน้ำร่วมกับผู้ที่มีเชื้อเอดส์ไม่ทำให้ติดเชื้อเอดส์ได้ | 143    | 95.33  |
| 26    | การดื่มสุราก่อนไปเที่ยวหญิงบริการช่วยลดโอกาสการติดเชื้อเอดส์ได้               | 10     | 6.67   |

\*จำนวนคำตอบที่ตอบถูก

ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์  $X = 17.80$

จากตารางพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เรื่องโรคเอดส์ เช่น การรับประทานอาหารหรือดื่มน้ำร่วมกับผู้ที่มีเชื้อเอดส์ไม่ทำให้ติดเชื้อเอดส์ได้คิดเป็นร้อยละ 95.33 รองลงมา คือ ผู้ติดเชื้อไวรัสเอดส์ควรได้รับประทานอาหารที่มีคุณค่า เช่น พวกเนื้อสัตว์ นม ไข่ และผลไม้ และการสวมถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์สามารถโอกาสลดเชื้อไวรัสเอดส์เพิ่มขึ้นได้ คิดเป็นร้อยละ 94.67

#### ผลการวิจัย

กลุ่มประชากรตัวอย่างที่ทำการศึกษา เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงอยู่ในช่วง 26 -35 ปีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 47.33 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 15 - 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.00 มีสถานภาพสมรส หมาย มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.67 รองลงนามีสถานภาพเป็นโสดคิดเป็นร้อยละ 27.33 ได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์คิดเป็นร้อยละ 93.33 โดยได้รับแหล่งความรู้จากโทรทัศน์วิทยุคิดเป็นร้อยละ 28.00 รองลงมาคือแพทย์พยาบาลและเจ้าหน้าที่สาธารณสุข คิดเป็นร้อยละ 24.67 และมีการติดเชื้อฉวยโอกาสคือ ติดเชื้อ CRYPTOOCOCCOSIS มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาเป็นวัณโรคปอดคิดเป็นร้อยละ 26.67 ผู้ป่วยส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับโรคเอดส์อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์เท่ากับ 17.80 และมีพฤติกรรมกรรมการดูแลตนเองอยู่ในระดับปานกลาง โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมกรรมการดูแลตนเองของผู้ติดเชื้อเอดส์เท่ากับ 8:93

## อภิปรายผล

### 1. ลักษณะประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะประชากรกลุ่มตัวอย่างกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ติดเชื้อเอดส์ที่เข้ารับการรักษานในหอผู้ป่วยติดเชื้อโรงพยาบาลลำปางจำนวน 150 ราย เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงโดยมีอายุในช่วง 26 - 35 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 47.33 แสดงให้เห็นว่าเพศชายมีพฤติกรรมกำบังตนเองในเรื่องเอดส์น้อย และอยู่ในวัยเจริญพันธุ์ สถานภาพสมรสเป็นหม้ายมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 34.67 ซึ่งทำให้มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์และการดูแลตนเองน้อยลงเนื่องจากขาดความสนใจในตนเอง และพบว่ามี การติดเชื้อ CRYPTOCOCCAL MENINGITIS มากที่สุดเป็นร้อยละ 33.33

### 2. การรับทราบข่าวสารโรคเอดส์

กลุ่มตัวอย่างรับทราบข่าวสารโรคเอดส์ทางสื่อโทรทัศน์และวิทยุมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 28.00 รองลงมาจากแพทย์และพยาบาลเจ้าหน้าที่สาธารณสุขคิดเป็นร้อยละ 24.67 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกิตติ พุทธิเทนนท์และคณะ เรื่อง ความรู้และพฤติกรรมของผู้ใช้บริการและหญิงโสเภณีในการป้องกันโรคเอดส์ จังหวัดลำปางพบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับความรู้เรื่องโรคเอดส์ทางโทรทัศน์มากที่สุด เช่นเดียวกันพัชรพร สุคนธสรพ์ ได้ศึกษา เรื่องประสิทธิภาพในการให้สุศึกษาแก่ประชาชนในเขตชนบท เรื่อง การควบคุมและป้องกันโรคเอดส์ โดยนักศึกษาพยาบาลและผดุงครรภ์ระดับต้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์มากที่สุดทางโทรทัศน์ เช่นเดียวกับการศึกษาของชัยวัฒน์ ปิญจพงษ์ ได้ศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์จาก โทรทัศน์ วิทยุ การพูดคุย และ การรณรงค์ของเจ้าหน้าที่ เช่นเดียวกับ กองสุศึกษาได้ศึกษาพบว่า สื่อที่ทำให้ประชาชนได้รับความรู้ ข้อมูลข่าวสาร โรคเอดส์ คือ โทรทัศน์ วิทยุ แพทย์และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข สรุปได้ว่าสื่อที่เข้าถึงประชาชนได้มากที่สุดคือ โทรทัศน์

### 3. ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์

คะแนนความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ ร้อยละ 17.80 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชวนชม สกนธวัฒน์และคณะ ได้ศึกษาเรื่องการติดเชื้อโรคเอดส์ส่งผลต่อการให้การสุศึกษาอย่างต่อเนื่องต่อความรู้และพฤติกรรมอนามัยในโครงการให้คำปรึกษา แนะนำ แก่วัยรุ่นและคนหนุ่มสาวพบว่า โสเภณีมีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ในเกณฑ์ปานกลาง

### 4. พฤติกรรมการดูแลตนเอง

จากผลการศึกษา พบว่าผู้ติดเชื้อเอดส์มีพฤติกรรมการดูแลตนเองมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกันกับการมีความรู้เรื่องโรคเอดส์ คือ 8.93 ซึ่งสอดคล้องกับ ธวัชชัย ชัยจริยาภากุล ได้ศึกษาพบว่า ความรู้เป็นลักษณะสำคัญที่สุด ที่จะทำให้เกิดผลในด้านทัศนคติและการปฏิบัติ และความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้กับพฤติกรรมการปฏิบัติตนทางด้านสุขภาพอนามัยซึ่งนิกา มนูญิจ ได้กล่าวไว้ว่า ความรู้และพฤติกรรมการปฏิบัติตนทางด้านสุขภาพมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีความสัมพันธ์กัน

### ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1. ควรมีการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทัศนคติที่มีต่อตนเองในผู้ติดเชื้อเอดส์
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้ความรู้ในเรื่องการดูแลตนเองในผู้ติดเชื้อเอดส์

3. ศึกษาหาความรู้แบบที่เหมาะสมในการดูแลตนเองในผู้ป่วยเอดส์
4. ศึกษาหารูปแบบที่เหมาะสมในการดูแลผู้ติดเชื้อเอดส์

#### เอกสารอ้างอิง

1. กองสุศึกษาสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข การประเมินเพื่อทบทวนผลการดำเนินงานสุศึกษาและประชาสัมพันธ์และป้องกันโรคเอดส์ 2533.
2. ชวนชม สกนรวิวัฒน์ และคณะ การติดเชื้อโรคเอดส์ส่งผลของการให้สุศึกษาอย่างต่อเนื่องต่อความรู้และพฤติกรรมอนามัยในโครงการให้คำปรึกษาแนะนำวัยรุ่นและหนุ่มสาว มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2532
3. ชัยวัฒน์ ปัญญาพงษ์และคณะ ความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์ของกลุ่มบุคคลอาชีพให้บริการ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2533.
4. พชรพร สุคนธ์สรรพ ประสิทธิผลในการให้สุศึกษาแก่ประชาชนในเขตชนบท เรื่อง การควบคุมและป้องกันโรคเอดส์ โดยนักศึกษพยาบาลและผดุงครรภ์ ( ระดับต้น )  
วิทยาลัยพยาบาลและผดุงครรภ์เชียงใหม่งานวิจัยวิทยาลัยพยาบาลและผดุงครรภ์เชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 5, 2533
5. รวิชัย ชัยจิรฉายากุล จุดมุ่งหมายสำหรับการสอนและพัฒนาหลักสูตร : แนวคิดและแนวปฏิบัติ  
กรุงเทพมหานคร : โอเอสพริ้นติ้ง เฮาส์ 2527
6. นิภา มนูญปัจ การวิจัยสุศึกษา : กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด อักษรบิณจิต, 2528

## KNOWLEDGE AND SELF HEALTH CARE IN BEHAVIOR PATIENTS AT LAMPANG HOSPITAL

### ABSTRACT

THE OBJECTIVE OF THIS SURVEY RESEARCH WAS STUDY ABOUT AIDS KNOWLEDGE, SELF HEALTH CARE , AND RELATION BETWEEN KNOWLEDGE AND SELF CARE IN HIV PATIENTS.

SAMPLING GROUP IN THIS STUDY WAS 150 CASES WHO ADMITTED IN LAMPANG HOSPITAL FROM JULY TO AUGUST 1995.

ALL PATIENTS RECEIVED AIDS KNOWLEDGE FROM TELEVISION AND RADIO WERE IN HIGH LEVEL AT 28.00 % AND SECOND WAS HEALTH TEAM AT THE LEVEL AT 24.67 % POINTS ABOUT AIDS KNOWLEDGE WAS FAIR MEDIAN POINTS WAS 17.80 % , POINT ABOUT SELF HEALTH CARE BEHAVIOR WAS FAIR : MEDIAN POINT WAS 7.03 % AND RELATION BETWEEN KNOWLEDGE AND SELF HEALTH CARE OF HIV PATIENTS WAS POSITIVE, MEAN THAT THE HIV PATIENTS WAS GOOD KNOWLEDGE , THEY WERE GOOD SELF HEALTH CARE TOO.